

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Muoviteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esillä olevaan Suomen kannalta hyvin tärkeään valtioneuvoston asetukseen.

Pidämme erittäin tarpeellisena asetusluonnoksen taustalla olevaa tavoitetta houkutella fossiilisia päästöjä vähentäviä investointeja Suomeen. Tiedossamme on, että Suomeen on suunnitteilla asetuksen tarkoitukseen, aikatauluun ja mittaluokkaan täysin istuva fossiilisten muovien käyttöä ja niiden elinkaaren CO₂-päästöjä merkittävästi alentava teollinen investointi. Sen kypsytysaste, tehokkuus ja toteutuskelpoisuus ovat erittäin korkeat.

Kokemuspohjaisesti pidämme asetusluonnoksessa ehdotettua avustusta (jäljempänä "investointiavustus") erittäin tarpeellisena edellä mainitun, ja mahdollisten vastaavien, investointien edistämässä Suomeen. Kilpailijamaissa vastaavat hankkeet ovat saaneet mittavia julkisia avustuksia, mistä syystä Suomi on jäänyt kehityksessä jälkeen. Ilman investointeja Suomessa ei pian pystytä tarjoamaan kotimaisia kierrätyskelpoisia kuluttajamuoveja markkinoille, yhtä PET-pullojen kierrätysyksikköä lukuun ottamatta. Tämä tulisi hankaloittamaan suomalaisen muovipakkausteollisuuden ja etenkin vientipakkaajien kilpailukykyä, koska tulevan EU asetuksen sekoitevelvoitteen myötä muovipakkauksissa on käytettävä tietty osuus kierrätysraaka-ainetta. Ilman uusia investointeja kotimaisen muovipakkausteollisuuden mahdollisuudet hankkia kilpailukykyisin ehdoin kierrätysraaka-ainetta vaarantuu, koska kotimaista kierrätysraaka-ainetta ei ole saatavilla. Alla on yksityiskohtaisempia huomioitamme esitykseen.

1 Investointiavustukseen oikeuttavan investoinnin koko ja hyväksyttävät kustannukset

Asetusluonnoksen mukaan investointiavustuksen soveltamisalaan kuuluisivat vain suuret investoinnit. Suurella investoinnilla tarkoitettaisiin investointia, jonka hyväksyttävät kustannukset ovat yli 30 miljoonaa euroa. Investointiavustuksen määräksi ehdotetaan enimmillään 200 miljoonaa euroa. Muoviteollisuus ry katsoo, että alaraja on korkeahko ja myös pk-teollisuuden pienempiä investointeja pitäisi tukea, koska niilläkin saavutetaan samoja tavoitteita.

2 Investointitukeen oikeutetut investoinnit

Avustusta voidaan asetusluonnoksen mukaan myöntää sellaiseen investointiin, jonka vaikutusten arvioidaan kokonaisharkinnan perusteella olevan Suomen ilmastotavoitteiden ja elinkeinopoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviä. Tämä on erittäin tärkeä maininta. Esimerkiksi muovien lajittelun ja kierrätyksen investoinnit ovat symbioottisia kokonaisuuksia, ja ne on arvioitava juuri tuolla tavoin. Ympäristötietoisuudessa Suomen vertaismaat nimenomaan rakentavat omien maidensa käsittelyomavaraisuutta. Näin meidänkin tulee toimia. Suomessa lajiteltu ja kierrätetty muovi parantaa monin tavoin maamme kilpailukykyä ja vastuullisuutta, materiaalitehokkuuden vahvistumisesta ja energian säästöstä puhumattakaan. Kierrätetyn muovin käyttö neitseellisen valmistuksen sijaan säästää myös kallisarvoista vihreää vetyä muuhun käyttöön.

Se että kotimaassa pystyisimme jatkossa käsittelemään ja kierrättämään mahdollisimman paljon jätemuovia uusioraaka-aineeksi, jättää maahan vuosittain useiden kymmenien miljoonien eurojen vero- ja raaka-ainetuoton sekä luo uusia työpaikkoja. Suomen jätekäsittelyn omavaraisuus tulee ottaa huomioon maan maine- ja vastuullisuustekijänä, jopa turvallisuuskysymyksenä. Kykymme kierrättää muovia Suomessa linkittyy myös EU-jäsenyyden velvoitteisiin. Tavoitteiden krooninen alittaminen ilman uusia investointeja johtaa mahdollisesti hyvinkin negatiivisiin sanktioihin, esimerkiksi uuteen pakolliseen uudelleentäyttöjärjestelmään. Lisäksi uudet laitosinvestoinnit muovipakkausten lajitteluun ja kierrätykseen tuottavat Suomelle suoria vuosittaisia säästöjä EU-maksuista. Muovinomavaramaksu perustuu kierrättämättömiin muovipakkauksiin ja vuonna 2021 maksettu summa oli 93,96 M€. Näin ollen parempaa lajittelutehokkuutta ja uudempaa teknologiaa hyödyntävät laitokset alentavat muovin omavaramaksua miljoonilla euroilla vuosittain, jopa yli 10 miljoonan euron säästöt ovat mahdollisia.

3 Investointiavustuksen hakeminen

Aikaikkuna investointiavustuksen hakemiseen on mielestämme lyhyt, mutta perusteltu. Aikataulu tulisi julkaista mahdollisimman pian. Myös aiemmin mainittu asetuksen vaatimukset täyttävä teollinen investointihanke tarvitsee tämän tiedon pian. Tietoa Suomen ratkaisusta kaipaa myös EU,

jolle maamme tulisi pystyä osoittamaan merkittävästi parempaa muovien kierrätystä jo 1.1.2025 alkaen.

4 Investointiavustukseen oikeuttavan investoinnin valmistuminen

Asetusluonnoksen mukaan investointiavustuksella rahoitettavan laitoksen tai laitteiston on oltava valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa avustuksen myöntämispäivästä eli viimeistään 31.12.2028. Mikäli määräaika ei noudateta, avustuksen viimeistä maksuerää ei makseta tuensaajalle. Tätä pidämme lopulta kohtuullisena, kun kyseessä on julkisten varojen käyttö.

5 Investoinnit teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin

Asetusluonnoksen mukaan investointiavustukseen oikeuttaisi investointi, jonka vuoksi suorat kasvihuonekaasupäästöt avustuksen saajan fossiilisia polttoaineita energialähteenä tai raaka-aineena käyttävästä teollisuuslaitoksesta vähenevät vähintään 40 prosenttia verrattuna avustusta edeltäneeseen tilanteeseen tuotantoprosessien sähköistämisen avulla tai siirtymällä käyttämään uusiutuvaa vetyä tai uusiutuvasta vedystä tuotettuja polttoaineita fossiilisten polttoaineiden asemesta. Toiseksi investointiavustuksen voisi saada investointiin, joka mahdollistaa yhtiön teollisuuslaitoksen energiankulutuksen vähenemisen tuetun toiminnan osalta vähintään 20 prosenttia verrattuna tukea edeltäneeseen tilanteeseen.

Itse teollisuuslaitoksen päästöhistorian vertailu ei anna koko kuvaa hankkeen vaikuttavuudesta. Mikäli nykyisin kierrätetyn pakkausmuovin saatavuus, n. 30 000 t/a, Suomessa vaikeutuisi investoinnin puutteesta ja siitä johtuen jouduttaisiin palaamaan tuotevalmistuksessa täysin fossiiliseen raaka-ainepohjaan, tarvittaisiin yli 50 000 t/a lisää fossiilista hiilivedyn käyttöä Suomea varten. Toisaalta mikäli muovipakkauskierrätys voitaisiin investoimalla tuplata, pudottaisimme omin toimin Suomessa CO₂- päästöjä nykyisestä vähintään n. 100 000 t/a. Täten pelkkä laitosarviointi on liian kapea kriteeri.

Kärhä Vesa

Muoviteollisuus ry